

**Noordwes-Universiteit se Verklaring oor die Dekolonisering
van Universiteitsopvoeding: Die noodsaaklikheid om
onderrig en leer, die navorsingsagenda en
gemeenskapsbetrokkenheid te transformeer**

Noordwes-Universiteit se Verklaring oor die Dekolonisering van Universiteitsopvoeding: Die noodsaaklikheid om onderrig en leer, die navorsingsagenda en gemeenskapsbetrokkenheid te transformeer

1. Aanhef

As 'n vooraanstaande universiteit in Afrika word die Noordwes-Universiteit aangevuur deur die strewe na kennis en innovasie. Dit het 'n eiesoortige institusionele kultuur wat gegrond is op die waardes wat ondersteun word. Die Universiteit verbind homself tot praktyke wat toepaslik is en moedig dekoloniserings binne relevante kontekste aan. Dit erken dus die belangrikheid daarvan om universiteitsopvoeding te transformeer deur onderrig en leer asook die benaderings tot navorsing en gemeenskapsbetrokkenheid te transformeer. Die bevordering van hoërondwysinstellings se breër missie ten opsigte van maatskaplike geregtigheid sal in die NWU se strategieë, finansiële planne en bedrywighede regoor die drie sleutelrolle van die Universiteit weerspieël word.

Dit is belangrik om te besef dat hierdie verklaring nie spesifieke voorbeelde, riglyne, reëls of strategieë vir dekoloniserings insluit nie. Sodanige sake moet op 'n kontekstuele manier binne die raamwerk van hierdie instelling-wye verklaring hanteer word en op fakulteitsvlak gefinaliseer word. Daar word dus erken dat elke fakulteit moet probeer om die inhoud van sy akademiese programme sowel as sy benadering tot en metodes van onderrig, leer en assessering in die lesingsale, laboratoriums en ander onderrigvenues op 'n gedifferensieerde manier te dekoloniseer. Die Universiteit se bestaande fakulteit-geïntegreerde planne vir onderrig en leer verskaf leiding in hierdie verband. Fakulteite moet verder hulle navorsingsagenda op 'n soortgelyke manier benader. Behoorlike oorweging moet geskenk word aan geprioritiseerde navorsingsgebiede en fokusareas, aan hoe navorsing nagestreef word, en wie by sodanige navorsing moet baat, en verseker dat navorsingsuitkomst geïmplementeer word. In dieselfde mate moet die NWU se prioriteite ten opsigte van sy betrokkenheid by die gemeenskap op omvattende betrokkenheid by eksterne belanghebbers gegrond wees, en praktyke moet gekenmerk word deur dinge **saam met** die samelewing eerder as **aan** die samelewing te doen.

Hierdie verklaring moet beskou word in die lig van die NWU se verbintenis om 'n internasionaal-erkende universiteit in Afrika te wees, wat bekend is vir betrokke vakkundigheid, akademiese uitnemendheid, maatskaplike responsiwiteit en 'n sorgsaamheidsetiek. Hierdie eienskappe moet in 'n organisasiekultuur met 'n transformasiefokus ingebed word. Dit sal weerspieël word in gedrag wat respek vir diversiteit en inklusiwiteit uitbeeld, tesame met 'n waardegebaseerde, kollektiewe identiteit wat integrasie, deelname en samewerking bevorder. Verdere eienskappe van so 'n organisasiekultuur sal innovasie, gesamentlike en individuele aanspreeklikheid, oop en deursigtige kommunikasie, robuuste diskoers en akademiese integriteit insluit.

Die verklaring aanvaar dat alle fakulteite die doelwit sal erken en hulleself daartoe verbind om dekoloniseringspraktyke op 'n billike manier te bevorder. Dit sal groter inklusiwiteit kweek, wat uiteenlopende standpunte in ag sal neem, en uiteindelik studente se sukses sal verbeter en tot maatskaplike geregtigheid sal bydra.

Laastens is die dokument daarop gemik om 'n deurlopende debat oor dekolonialiteit te voer en 'n oop ruimte vir kritiese betrokkenheid te skep, eerder as om 'n gedefinieerde en finale NWU-standpunt te verskaf.

2. Agtergrond en konteks van die dekoloniseringsdebat

Hierdie verklaring artikuleer die NWU se standpunt oor dekoloniserings en sy verhouding met die belangrike kwessie van die transformering van sy kurrikulums en benaderings tot onderrig en leer, navorsingspraktyke en betrokkenheid. Dit fokus ook op die transformasie van die studente en personeel se ervaring ten opsigte van inklusiwiteit, en verskillende tipologieë van betrokkenheid en erkenning. Dit behels dat waarde toegevoeg moet word tot die wedersydse betrokkenheid en dat optimale geleenthede vir sukses verskaf moet word, of dit nou aan werknemers of studente van die NWU is. Die verklaring inkorporeer sleutelbeleidsdokumente van die Universiteit soos die strategiese plan, die onderrig- en leerstrategie, die navorsingsagenda en die gemeenskapsbetrokkenheidsstrategie.

Die NWU se onderrig- en leerstrategie beklemtoon die transformasie van onderrig- en leerpraktyke, onderrig- en leerinhoud, en die samestelling en ontwerp van sy programkurrikulums om toegang te verbeter, uitdagings ten opsigte van ongelykheid met tegnologie te oorkom, en sukses te bevorder. Dit oorweeg ook daardie transformasie-inisiatiewe binne die konteks van debatte wat op die dekoloniserings van die kurrikulum in en buite die Universiteit betrekking het.

As gevolg van die konteks van ernstige finansiële beperkinge word universiteite in Suid-Afrika gekonfronteer met sterk oproepe om transformasie, nie net ten opsigte van die uitbreiding van toegang nie, maar ten opsigte van hulle oriëntering en institusionele kultuur, hulle kurrikulums en hulle navorsing ten einde die politieke realiteite en vereistes van 'n transformerende Suid-Afrika beter te weerspieël. HOI's is al die afgelope 25 jaar by 'n dooiepunt ten opsigte van maatskaplike geregtigheid/gelykheid/billike ontwikkeling/gehalte.

Dekolonisering is 'n politieke, ekonomiese, intellektuele, kulturele en maatskaplike projek. Dit het sy ontstaan te danke aan weerstand uit Afrika teen Europese koloniale oorheersing, veral vanaf die 17de eeu en verder. Debatte oor dekolonisering word verbind met "ideoloë" soos Gandhi, Nkrumah en Tambo, en intellektuele soos Biko, Plaatje, Fanon, Cesaire, Achebe en Ngugi. Hierdie persone het sedert die 1950's in Afrika oor hierdie tema begin skryf. Teen die 1970's het sekere bewegings begin om kwessies ten opsigte van gelykheid op 'n meer fundamentele manier te bevraagteken. Hierdie argumente is deur die ervaring van weerstandspolitiek¹ en kulturele produksie verryk. Hulle het koloniale aannames bevraagteken, asook die rol en doel van instellings wat in die koloniale tydperk deur koloniale magte gestig is, ongeag of dit vir setlaar- of inheemse bevolkings gedoen is.

Dekolonisering as 'n ervaring word nie tot Afrika beperk nie.² Belangrike oorweging vir die intellektuele ondersoek van imperiale aannames van die "ander"³ was die kommer oor die impak van eksplisiete ekonomiese uitbuiting en die verwante eksplisiete en implisiete ontmensliking van die mense wat deur die Westerse koloniale magte verower is. In Suid-Afrika kom die meer onlangse historiese manifestasies van hierdie intellektuele denke voor in "onderwys vir die mense" en "gelyke onderwys", wat in die 1970s en 1980s na vore begin kom het. Dit het na 1995 die weg vir 'n wesenlike hersiening van die kurrikulum en die onderwyssektor voorberei. Oproepe om 'n gedekoloniseerde kurrikulum dien as sterk kritiek oor nie net wat aan universiteite onderrig word nie, maar ook oor hoe die onderrig plaasvind. Deur betrokkenheid na meer as die tradisionele belanghebbers uit te brei, kan die verryking van die kurrikulum deur middel van die insluiting van "ander tipes kennis" meer relevansie en voortgesette verryking van wetenskaplike kennis en klaskamer-onderrigpraktyke uit nietradisionele bronne skep.

Kurrikulumtransformasie is tans die dryfveer van weerstand en protes. Hoëronderwysinstellings worstel met hierdie realiteit as gevolg van opponerende vertolkings van die konsep "dekolonisering". Een interpretasie gaan in wese oor globalisering en beveel aan dat universiteite nie in so 'n mate moet dekoloniseer dat hulle irrelevant en onmededingend raak nie. Instellings moet verkieslik die jongste en relevantste kennis gebruik, en moet eerder daarop fokus om kennis gesamentlik te skep as 'n alternatief vir die blote vervanging van een korpus kennis met 'n ander. Diegene wat hierdie vertolking teenstaan, probeer om die betekenis van die konsep te verbreed en teen growwe begrip daarvan te waak. Aannames dat dekolonisering onopsetlik standaarde sal benadeel, word bevraagteken.

Daar is verskeie voorbeelde in die geskiedenis en die letterkunde wat die wedloop om Afrika en die Afrika-, Indiese en Chinese diasporas beskryf. Teen die 1980's was hierdie kennis oor dekolonisering 'n volledige deel van universiteitskonvensies. Dit het egter nie eweveel op die onderskeie diasporas gefokus nie, en is ook nie in dieselfde mate in die noordelike en die suidelike halfrond gedek nie. Die mate waartoe postkoloniale literatuur en postkonflik-kundigheid in dissiplines⁴ in die formele kurrikulums van skole of universiteite ingebed is, hang in 'n groot mate van geopolitieke konteks af.⁵ Die dekoloniale ervaring is egter van toepassing op mense, ongeag hulle verlede: of hulle nou gekoloniseer is of koloniseerder is. Bewustheid van dekolonisering is dikwels die sterkste in voormalige kolonies, waar die dekolonisering van die 1960's steeds ervaar word in die ongelyke

---

¹ Weerstandspolitiek kan verwys na pasifisme, soos in die vroeë jare deur Gandhi en Tambo aanvaar is, of na gewapende weerstand, soos deur Mandela, Mugabe, Slovo en Nujoma aanvaar is.

² Verskeie vermaarde teoretici oor hierdie tema kom uit voormalige gekoloniseerde dele van die wêreld (byvoorbeeld Mignolo in Suid-Amerika, en Roi en Spivak in Indië).

³ Die konsep van "andersheid" kan in terme van ras, gender, godsdiens, ideologie, sosiale klas, taal of opvoedkundige agtergrond omskryf word.

⁴ Word tipies in geskiedenis, letterkunde, tale, sosiologie en antropologie aangetref.

⁵ Die gebruik van inheemse kennisstelsels in die wetenskappe is byvoorbeeld steeds relatief ongewoon in Afrika en word nie by kurrikulums in die Noordelike Halfrond ingesluit nie.

magsverhoudinge wat in strukturele en ekonomiese terme in die postkoloniale staat waargeneem kan word.

Die groot vooruitgang wat tussen 1995 en 2004 met die algemene transformasie van onderwys in Suid-Afrika gemaak is, kan nie onderskat word nie. Hierdie transformasie-inisiatiewe het die basis verskaf vir 'n onderwysstelsel wat poog om gehalte-onderwys te voorsien, gelyke toegang te bied en nuwe kennis te genereer deur navorsing wat geskik is vir die behoeftes van 'n moderne Suid-Afrikaanse samelewing wat onlangs van onderdrukking bevry is.

Die generering van kennis en die verwante kurrikulumhervorming is 'n stadige proses. Dit is deels as gevolg van die feit dat dit makliker is om institusionele en politieke strukture te verander as om mense en waardes te verander, of om 'n nuwe geslag akademici te ontwikkel.

Die #FeesMustFall-, #RhodesMustFall- en #DecoloniseTheCurriculum-bewegings wat in 2015 ontstaan het, was 'n reaksie op die impak van die koste van hoër onderwys op 'n stelsel waar hoë vlakke van studenteskuld en druiwing op 'n onaanvaarbare vlak as "normaal" beskou is. Hierdie bewegings kan ook aan die stadige tempo van institusionele verandering toegeskryf word. Verskeie skrywers wei uit oor die feit dat die einde van die apartheidstelsel in 1994 nie tot beduidende verandering gelei het in die kennisstelsels wat aan die meeste Suid-Afrikaanse universiteite beoefen word nie. Hulle beweer dat die kurrikulums van akademiese programme grootliks Eurosentries is, met 'n fokus op Westerse oorheersing en bevoorregting.

Die Raad op Hoër Onderwys (RHO) erken dat kurrikulumverandering in die vroeë jare van transformasie verwaarloos is. Die #DecoloniseTheCurriculum-beweging het egter aan talle studente – met die ondersteuning van sommige akademici – 'n platform gebied om 'n diep en pynlike gevoel van ontoereikendheid, vervreemding, mislukking en isolasie uit te druk. Dit was die geval selfs by instellings wat op die oog af ingerig was vir 'n bemagtigde en suksesvolle middelklas wat 'n Westerse⁶ oriëntering het en relatief onbewus is van of ongeërg is oor die lot van die "vermiste middelgroep", soos dit in die populêre media beskryf word. Talle Suid-Afrikaanse studente eis 'n einde aan oorheersing deur wit, manlike, Westerse, kapitalistiese, heteroseksuele, Europese wêreldsienings in hoër onderwys. Hulle wil toesien dat ander Suid-Afrikaanse, Afrika- en wêreldperspektiewe, ervarings en kennisstelsels by die kurrikulum en ook by die benaderings tot onderrig, leer en navorsing geïnkorporeer word.

Die fokus op die kurrikulum as deel van die Fallist-beweging (wat 'n beroep doen dat iemand of iets moet val) is dus nie toevallig nie. Die imperatief om die kurrikulum te transformeer, moet nie slegs in die lig van kurrikuluminhoud of -ontwerp gesien word nie, maar ook ten opsigte van pedagogieë vir die insluiting en die ontwikkeling van steunstelsels om studente se betrokkenheid en uiteindelik hulle sukses vol te hou. Sodanige stelsels moet ook navorsingsinisiatiewe in die vakkundigheid van onderrig en leer ondersteun om optimale klaskamerpraktyke vir doeltreffende transformasie te verseker.

Ten spyte van die duidelike mandaat wat in 1997 in die Witskrif op Hoër Onderwys gegee is, waarin gemeenskapsbetrokkenheid die derde pilaar van hoër onderwys moet wees, is dit by die universiteit tot vrywilliger- en filantropiese status afgegradeer, sonder behoorlike begrotings, personeelhulpbronne en duidelike aanspreeklikheid. In die meeste gevalle bly gemeenskapsbetrokkenheid die stiefkind van hoër onderwys. Verskeie diskoerse het ontwikkel oor hoe die vakkundigheid van betrokkenheid die kurrikulum kan vernuwe en inklusiwiteit ten opsigte van verskillende tipes kennis kan skep. Die uiteindelijke uitdaging is om effek en transformasievlakke te meet, nie net die aktiwiteit nie. Om dit te ondersteun, moet aanstellings- en bevorderingsprosedures wat die vakkundigheid van betrokkenheid stimuleer, daardeur geraak word.

3. Begripsomskrywings

In die konteks van die NWU word sentrale konsepte vir hierdie verklaring soos volg omskryf:

---

⁶ Terme soos Afrosentries, Eurosentries en Westers word losweg gebruik. Hulle generiese betekenisse word aanvaar, ten koste van wetenskaplike ontleding. Hierdie terme moet die grondslag vir deurlopende debat oor die probleem uitmaak.

3.1 Kurrikulum van akademiese programme: Dit sluit verwysings in na kurrikuluminhoud (beoogde uitkomst, waardes, ideale, benaderings en inhoud), die maniere waarop sodanige materiaal onderrig word, die metodes en benaderings wat geïmplementeer word om die mate te evalueer waartoe studente sodanige uitkomst bereik het, pedagogieë vir insluiting en die ontwikkeling van steunstelsels om studentebetrokkenheid en uiteindelijke studentesukses vol te hou – alles in 'n gekontekstualiseerde opset.

3.2 Dekolonisering van die kurrikulums: Dit behels dat die Afrika-identiteit, -kennis, -geskiedenis, -samelewing en -ideale in akademiese programme op 'n gelyke voet met buitelandse (Westerse, Europese of Amerikaanse) waardes, ideale, benaderings en inhoud geplaas word. Dit stel studente bloot aan 'n Afrika-gesentreerde wêreldsiening terwyl die bestaan van ander wêreldsienings en perspektiewe erken word, sonder dat 'n eenvormige, monolitiese of eendimensionele “Afrika-wêreldsiening” ongedifferensieerd en onkrities veronderstel word.⁷ Dit kan die bestudering insluit van, maar is nie beperk tot, werk deur Afrika-skrywers, -wetenskaplikes en -kunstenaars, “Westerse” teoretici, akademici, denkers en filosofiese pioniers en baanbrekers wat nie noodwendig 'n Afrika-herkoms het nie. Die stem van die student sowel as die breër samelewing, ongeag kultuur, taal, gender, godsdiens of agtergrond, moet in sodanige module-inhoud en -uitkomst gehoor en ondersoek word ten einde nuwe ver-Afrikaniseerde en ander alternatiewe kennistipes en hulle onderliggende aannames as toepaslik vir die studiegebied te erken en ontwikkel.

3.3 Dekolonisering van onderrig- en leerpraktyke: In sy boek *As by fire* merk Jonathan Jansen op dat die kurrikulum self dood is totdat dit in die onderrig- en leerproses lewe kry. Gedekoloniseerde onderrig- en leerpraktyke inspireer studente om krities na te dink oor en betrokke te raak by kwessies soos diskriminasie, rassisme, ongelykheid, armoede, kolonialisme, vervreemding, inklusiwiteit en etiese gedrag. Gedekoloniseerde onderrig en leer laat studente ook toe om kurrikuluminhoud aan die hand van hulle eie ervarings, op grond van hulle eie kulturele norme, persoonlike geloofstelsels, voorkeure en agtergrond te vertolk, en om hulle vertolkings as geldige en gewaardeerde egte ervarings met medestudente te deel.

3.4 Kurrikulumtransformasie: 'n Getransformeerde kurrikulum moet samehangend ontwerp word, intellektueel geloofwaardig en maatskaplik responsief en relevant wees ten einde gegradeerdes toe te rus om die uitdagings van die 21ste-eeuse samelewing te hanteer.

3.5 Sorgsaamheidsetiek: 'n Sorgsaamheidsetiek sluit 'n omgeeverhouding tussen en onder bestuur, personeel en studente in. Dit omvat 'n besorgdheid oor die transformasie van strukture en stelsels waarbinne omgeeparktyke plaasvind om te verseker dat dit nie meer diskriminerend, verkleinerend en onderdrukkend is nie.

3.6 Maatskaplike geregtigheid in die konteks van die NWU: Dit behels 'n fokus op dit wat vir almal waarde het en voordelig is, insluitend die erkenning en beskerming van menseregte, gelykheid, billikheid, vryheid van onderdrukking en diskriminasie. Uit 'n betrokkenheidsperspektief behels dit die deel van kundigheid en pasklaaroplossings ten einde uitdagings of spesifieke gemeenskapskwessies te voorkom wat wanbalanse ten opsigte van billikheid en maatskaplike geregtigheid skep.

Die volgende gedeeltes beskryf vyf eienskappe van die NWU se posisie oor die dekolonisering van onderrig en leer, asook die transformasie van die kurrikulum.

4. Verklaringstellings

4.1 Transformasie en onderrig en leer

4.1.1 Kurrikulumtransformasie en maatskaplike geregtigheid

Die transformasie van die kurrikulum sluit oorwegings in wat met maatskaplike geregtigheid verband hou, byvoorbeeld toegang tot gelyke onderwys, gehalte in onderwys, en toegang tot onderwys vir almal. Volgens die RHO se verslag oor kurrikulumhervorming van 2013 word die hoëronderrigsektor beskou as onvoldoende voorbereid om leerders te akkommodeer wat kom uit 'n skoolonderrigstelsel wat grootliks as minderwaardig ervaar word. Hierdie situasie laat historiese ongelykhede voortduur. Belangrike gapings ten opsigte van 'n geïntegreerde benadering tot studente se sukses is tussen skole en universiteite geïdentifiseer. Inisiatiewe om hierdie gapings te hanteer, word in 'n redelike mate tot individuele universiteite en sekere skolenetwerke beperk. Daar is voldoende data om kousaliteit te demonstreer tussen:

- Die tipe skool wat kinders bywoon en hulle sukses in hoër onderwys.

⁷ Indien studente krities moet wees oor enige denkwys, moet hulle vertrou wees met die dinamiek van die teorieë wat hulle probeer verstaan en kritiseer.

- Onderrigtaal in skole, en die sukses met die hantering van die onderrigtaal aan universiteite.
- Geletterdheidsvlak en die sukses met die hantering van die geletterdheidseise van die hoërondwyskurrikulums.
- Klasagtergrond en die vind van 'n gevoel van behoort en sukses.
- Toegang tot befondsing teenoor toegang tot skuld.
- Vlak van gehalte-onderrig en die ondersteuning van studente, en waargenome uitsak- en deurvloeiakoerse.

Met ander woorde, huishoudings met laer inkomstevlakke word gewoonlik aangetref in gemeenskappe waar skole óf afgeleë is, óf die vlak van onderrig as van 'n laer gehalte beskou word. Die gehalte van onderwys het 'n direkte impak op geletterheidsontwikkeling op skool, en so ook die ondersteuning wat tuis ontvang word. Kinders uit arm gemeenskappe word tydens hulle skooljare aan 'n laer gehalte van onderrig en prestasie blootgestel. Hulle is geneig om te misluk, en is dus reeds benadeel ten opsigte van hulle potensiële sukses in hoër onderwys.

Alle universiteite in Suid-Afrika het hulleself in hulle visie en missieverklarings tot maatskaplike geregtigheid en maatskaplike responsiwiteit verbind, maar baie min het die betekenis duidelik gekonseptualiseer en omskryf. Die studenteprotessbewegings wat sedert 2015 in Suid-Afrika aktief is, het universiteite gedwing om hulle bydrae tot maatskaplike geregtigheid en nasiebou in oënskou te neem. Akademici en universiteitsleiers het die intellektuele hulpbronne en kapasiteit om kreatief, verbeeldingryk en nuttig te reageer op 'n verskeidenheid behoeftes wat duidelik deur studente geartikuleer is. Wanneer dit uit die weg geruim is, sal hierdie behoeftes daartoe bydra om hoër onderwys in talle opsigte te verbeter, insluitend die transformasie van die kurrikulum. Uiteindelik is hierdie pogings daarop gemik om 'n maatskaplik regverdige en vrye samelewing te skep waarin historiese regstelling gebruik word om die maatskaplike ongeregtighede van die verlede reg te stel. Die NWU se studente en akademici het sedert 2015 'n verskeidenheid seminare, kollokwiums en konferensies met die tema van dekolonisering aangebied en ondersteun. Hulle het sprekers van buite die Universiteit uit Suid-Afrika en die res van die wêreld betrek om met die Universiteit gedagtes te ruil. Die NWU het 'n raamwerk goedgekeur om studentetoegang, -behoud en -prestasie te bevorder ten einde studente se sukses op 'n universiteitswye vlak te verbeter (die ARAS-raamwerk).

4.1.2 Kurrikulumtransformasie, insluiting en andragogie

Kurrikulumtransformasie dra tot die skep en ontwikkeling van institusionele kultuur by. As deel van sy verbintenis tot maatskaplike geregtigheid in die werkplek wil die NWU 'n verwelkomende, oop, inklusiewe, besinnende en kritiese leerruimte wees. Ten opsigte van die ervaring van onderrig en leer sukkel talle universiteite om die kwessie van vervreemding (om sonder tuiste te wees) te hanteer. Dit is veral die geval in instellings waarvan die kultuur, taal en interaksiemetodes blykbaar vir die studente vreemd en uit hulle ervaringswêreld verwyder is. Die NWU besef dat die skoolstelsel nie universiteitstoetreders voldoende vir die geletterdheid, kennis en onderrigvaardighede van universiteitstudie voorberei nie, en erken dat die ontwikkeling van 'n kultuur van insluiting meer as die blote verwelkoming van nuwe studente (of personeel) aan die instelling moet behels. Die universiteit moet daarop fokus om inklusiewe en deelnemende onderrigruimtes te skep. Die oplewing in aktiwiteit en belangstelling in debatte oor dekolonisering stel die NWU in staat om hom te verbind tot die ondersteuning van onderrighernuwing deur die ontwikkeling van die andragogiese vaardighede van sy onderrigpersoneel. Dit is een van die inisiatiewe wat die fakulteite beplan om te gebruik om multimodale spanonderrig oor die Universiteit se kampusse heen te ondersteun. Hoewel universiteitsonderrig nog grootliks onderwyser-gefokus is, het die debat van die digotomie van dosent-/onderwyser-gesentreerd teenoor leerder-/student-gesentreerd na 'n leerder-gesentreerde/samewerking-modus verskuif. Universiteitsonderrig moet meer leer-gefokus raak om 'n ingesteldheid vir selfrigtinggewende, samewerkende en koöperatiewe leer te ontwikkel. Dit manifesteer as 'n demonstrasie van kritiese denke. Die professionalisering van universiteitsonderrig word as een van die belangrike boustene van 'n sterk bestaande fokus op die vakkundigheid van leer en onderrig beskou. 'n Ander belangrike element in hierdie verband is die ontwikkeling van dosente se vaardighede en onderrigvermoëns soos dit deur die ontwikkelings- en ondersteuningsinisiatiewe van die NWU se Sentrum vir Onderrig en Leer gestalte kry.

4.1.3 Kurrikulumtransformasie, insluiting en taal

Taal is nie net 'n metode vir mense om te kommunikeer nie. Die gesproke of geskrewe taal, asook gebaretaal, bestaan uit die gebruik van woorde en tekens op 'n gestruktureerde en konvensionele manier. Dit is ook 'n deursigtige manier om kennis oor te dra. Taal bied geleentheid vir leer en die verkryging van toegang tot die leefwêreld van studente en personeel in 'n inklusiewe leeromgewing. Die ontwikkeling van 'n taalbeleid en die meegaande taalbeplanning kan ook nie van

kurrikulumtransformasie geskei word nie, aangesien die medium net so belangrik as die boodskap is. Die kuns of wetenskap om volwassenes te onderrig, bekend as andragogie, moet deur hoë vlakke van taalvaardighede ondersteun word, tesame met 'n bewustheid van hoe transtaling 'n student in staat stel om in plaaslike, Afrika- en wêreldwye konteks sukses te behaal. Met die konsultasie en hersiening wat met sy Taalbeleid en -plan gepaardgaan, is die NWU daartoe verbind om sy vermoë om studente deur taaltoegang te ondersteun, verder te ontwikkel. Dit kan deur die verskaffing van voorlesings, intydse tolking, onderskrifte, of die oorklanking van lesings gedoen word. Die Universiteit se drie streekstale funksioneer verder as nasionale tale, wat dit vir die Universiteit noodsaaklik maak om 'n fokus op die ontwikkeling van funksionele geletterdheid in 'n Afrika-taal as deel van sy voorgraadse en uitgangseienskappe in te sluit. Dit moet tesame met die bestaande klem op die ontwikkeling van geletterdheid in Engels en Afrikaans aangebied word. In dieselfde gees, terwyl ons die diversiteit van ons akademië se profiel erken, moet die personeel se bevoegdheid in een of meer plaaslike tale aangemoedig en gekoester word. Taal soos dit in en vir die kurrikulum gebruik word, funksioneer as 'n manier om insluiting te bereik deur te erken dat inklusiewe onderrig- en leerruimtes geleenthede aan studente en personeel verskaf wat verder strek as bloot wat voorgeskryf word. Die NWU se tale word nie tot die domein van onderrig en leer beperk nie. Daar word erken dat die gebruik van die NWU se drie tale alle gebiede van kommunikasie en funksionering insluit, juis met die doel om kommunikasie en interkulturele bewustheid moontlik te maak sonder om hulle verantwoordelikheid prys te gee om studente vir die wêreldwye akademiese samelewing voor te berei.

4.1.4 Kurrikulumtransformasie en kurrikulumontwerp vir toegang en insluiting

Die konteks vir kurrikulumhervorming by universiteite in Suid-Afrika is onder druk en benodig verbeeldingryke, betrokke leierskap van elke akademikus by die NWU. Dit moet ook in relevante vennootskap met die werkgewers van gegradueerdes, professionele liggame – in die bedryfswêreld en verder – oorweeg word ten einde aanspreeklik te bly teenoor die gemeenskappe en verskillende beroepe wat deur die NWU se gegradueerdes bedien word. Studente se ervaring gaan net so veel oor die formele kurrikulum as oor die verborge een, aangesien talle aspekte van die holistiese ontwikkeling van studente betrekking het op die gemeenskappe waarheen die studente na graduering kan terugkeer.

Die #DecoloniseTheCurriculum-beweging het die oorgerustheid blootgelê wat hoër onderwys oorval het, met hulle beheptheid met rangordes en gradering van prestasie. Dit het grootliks met die uitsluiting van studente se ervaring (en by implikasie studente se) plaasgevind. Die debatte het getoon dat talle akademië dekoloniserings as 'n onlangse historiese ontwikkeling beskou. Akademië is nie almal ewe vertrou met die bestaande kundigheid oor die Afrikanisering van die kurrikulum en die bande met onderrig en leer in postkoloniale (en gedekoloniseerde) Afrika nie. Die aanvaarding van 'n meer holistiese perspektief op kennisontwikkeling en -verspreiding vereis behoorlike oorweging van verwante en ander kennis en kritieke bevoegdhede. Hoewel die geestes-, sosiale, natuur- en gesondheidswetenskap in verskillende opsigte beduidend verskil, is die basis van al hierdie gebiede in bewysgebaseerde navorsing. Die vakgebiede in hierdie wetenskappe is ook toenemend in mekaar ingebed. Befondsingsagentskappe, professionele en statutêre liggame wat inhoudspesialisering vereis, bly deel van die vergelyking. Sodanige inhoud moet binne 'n Afrika-konteks met Afrika-probleme aangebied word. Tesame met die kontekstualisering van kurrikulums moet toelatingsvereistes en akademiese vereistes nie agterweë gelaat word om groter toegang moontlik te maak nie. 'n Baie ryker visie vir studente se akademiese ontwikkeling moet aan die NWU omarm word. Studente se ervaring van die kurrikulum moet 'n bewustheid van en relevansie vir die Afrika-konteks weerspieël. Hierdie inhoud moet ook met die wêreldwye konteks verbind word, en Afrika op 'n gelyke voet plaas as die lokus waardeur studente kennis wat deur die fasilitering van eweknieë en akademië uit ander bronne en geskiedenis verkry word, kan evalueer, kontrasteer en assesseeer.

By die NWU behels die transformasie van die kurrikulum 'n eksplisiete fokus op multimodaliteit in die mate wat 'n gegradueerde verantwoordelik as 'n deel van 'n een-tot-een, aanlyn en virtuele leergemeenskap moet kan funksioneer. Multimodaliteit stel die Universiteit in staat om toegang te verbreed, leer te ondersteun (kontak of afstand) deur die beskikbaarheid van aanlyn en interaktiewe leweringssnodusse en hulpbronne, en voorsiening te maak dat 'n student se ervaring van die kurrikulum getekstureerd en ryk is aan ander geleenthede vir interaksie. Sleutelverwysings na vervlegde leer, multimodale programme en aanlyn hulpbronne in die NWU Onderrig en Leerstrategie moet in bedryf gestel word, tesame met strategieë wat digitale ongelykheid sal oorbrug, ten einde die verdere marginalisering van reeds behoeftige studente te voorkom. Dit bly 'n strategiese noodsaaklikheid vir die NWU om te verseker dat akademië sowel as studente met onderrig en leergeleenthede toegerus word en gelyke toegang daartoe het, asook tot tegnologie en breëbandinternet by hulle gebruikspunte op en weg van die kampus. Hierdie strategie moet dus geïmplementeer word, tesame met die uitbreiding van ondersteunende IT-infrastruktuur.

4.2 Transformasie en die navorsingsagenda

Hoewel daar in die debat oor die dekolonisering van die kurrikulum min blootstelling aan die transformasie van navorsing gegee word, word daar geargumenteer dat navorsing 'n uiters morele en beskaafde soeke na kennis is. Dit verteenwoordig 'n stel eiesoortig menslike aktiwiteite wat spesifieke sosiale magsverhoudings reproduseer. Daar word verder geargumenteer dat die dekolonisering van navorsing nie bloot daarvoor gaan om kwalitatiewe navorsing uit te daag of te verfyne nie. Dit verteenwoordig 'n baie wyer, meer doelgerigte agenda om die navorsingsinstelling te transformeer. Dit sluit in die oorweging van die onderliggende strukture en maniere om navorsing en kennis wat dikwels as vanselfsprekend beskou word, te organiseer, uit te voer en te versprei. Daar is 'n dringende behoefte om die bestaan van die affektiewe en effektiewe rol van akademiese navorsing in die kurrikulum te ondersoek. Hierdie debat moet die inhoud en tersaaklikheid daarvan insluit, hoe dit in die Afrika-konteks ontwerp, uitgevoer, verpak en gelewer word.

Navorsing staan nie apart van die praktyk van onderrig en leer nie. Dit manifesteer deur die insluiting van navorsing by die korpus van kennis, en behels kritiese betrokkenheid tussen die dosent en studente in 'n gedekoloniseerde kurrikulum. Dit omvat wat onderrig en geleer word, en die gevolglike maatskaplike en persoonlike impak daarvan. Hierdie proses staan ook nie apart van gemeenskapsbetrokkenheid nie. Dit strek verder as navorsing oor die samelewing en sluit die generering van kennis saam met samelewingsvennote in wat tot verskillende tipes kennis bydra deur gevestigde deelnemende navorsingsmetodologieë soos aksienavorsing en begrypende navraag te gebruik.

4.3 Transformasie van gemeenskapsbetrokkenheid en diensleer

Daar word geredeneer dat universiteite ryk is aan hulpbronne en onafskeidbaar deel van hulle gemeenskappe is. Ten einde tot demokrasie en ontwikkeling by te dra, is dit noodsaaklik dat eerlike mutualistiese, respekvolle vennootskappe met hulle gemeenskappe gevestig en gehandhaaf moet word. Dit vereis dat universiteite kragtige vennote moet word wanneer hulle na antwoorde op morele, burgerlike, maatskaplike en ekonomiese uitdagings soek.

Protes oor gelde gaan in hoofsaak oor ongelykheid en die toestande wat dit veroorsaak. Protes oor gendergebaseerde geweld, rassisme, taal en die gevoel van tuishoort gaan in wese oor die skending van die reg op onderwys as een van die verskeie ongeregtighede wat ervaar word (byvoorbeeld #Rape Must Fall). Die kollektiewe impak van die gelde- en dekoloniseringdebat het die feit na vore gebring dat die terreine van hoër onderwys juis ruimtes of plekke is waar gendergebaseerde, rasgebaseerde en klasgebaseerde vooroordeel teen studente en personeel voorkom. Die omvang en frekwensie van protes in 2015 en 2016 dui op 'n lewendige mate van responsiwiteit onder studente ten opsigte van kwessies wat die transformasie van hoër onderwys as geheel raak. Daardie responsiwiteit is die gevolg van 'n bewustheid van toenemende ongelykheid in 'n wêreld waar die diskoerse van deelname, toegang en transformasie in ongemaklike spanning voortbestaan saam met ooglopende voorbeelde van uiterste kapitalisme, materialisme en verbruikersbewustheid. Dit deurdring gewilde kulturele beelde van "sukses".

Ten einde volhoubare verandering in transformasie en dekolonisering te bewerkstellig, word gemeenskapsbetrokkenheid beskou as een van die hoofprosesse om relevansie, demokratiese hernuwing, gelykheid en maatskaplike geregtigheid te verseker. 'n Verskeidenheid goed nagevorsde en gevestigde metodologieë en instrumente moet benut word om relevansie te handhaaf, diskoerse te skep en personeel en studente op hulle maatskaplike en omgewingsverantwoordelikhede bedag te maak, en 'n kultuur van omgee en begrip van die voordele van diversiteit te skep.

Die NWU se interpretasie van gemeenskapsbetrokkenheid is met die standpunt van die Raad op Hoër Onderwys (RHO) belyne as 'n proses om 'n gedeelde visie in die gemeenskap, veral onder benadeelde en ander vennote, plaaslike, provinsiale, nasionale, NRO- en hoëronderriginstellings, besighede, skenkers en die samelewing as gelyke vennote en tot die billike voordeel van die hele gemeenskap te skep. Hierdie benadering daag die akademiese wêreld, navorsers en beleidmakers uit om gemeenskapsbetrokkenheid verby die idees van gemeenskapsdiens en filantropie te neem.

By die NWU behels die verbintenis tot maatskaplike geregtigheid die skep van geleenthede deur diensleer, werksplekinternskappe en ander vorms van werkgeïntegreerde leer sodat studente in vennootskap (professioneel en andersins) met gemeenskappe kan werk. Die NWU se gemeenskapsbetrokkenheidsinisiatiewe word gekenmerk deur 'n verskuiwing weg van idees om bloot in gemeenskappe te werk, na samewerking met gemeenskappe. Die dekolonisering van die kurrikulum word veral uitvoerbaar binne die omgewing van werkgeïntegreerde leer in die gemeenskappe wat deur die verskillende spesialisings in elke fakulteit bedien word. Personeel en nagraadse studente word aangemoedig om by verskillende Suid-Afrikaanse bevolkings betrokke te

raak en oplossings vir Suid-Afrikaanse probleme te vind. Fakulteite moet 'n sterk gemeenskapsinsluitingsbenadering hê, en in gemeenskappe met gemeenskappe werk. Voorgraadse en nagraadse studente het verskillende geleenthede om tydens hulle opleiding by gemeenskappe betrokke te raak.

5. Omvang en toepaslikheid

Die noodsaak om die kurrikulums van akademiese aanbiedings, benaderings tot onderrig, leer, assessering, navorsing en gemeenskapsdiens toepaslik te dekoloniseer met die oog op groter insluiting en transformasie is op alle akademiese en akademiese ondersteuningspersoneel, studente en bestuurstrukture aan die NWU van toepassing. Dit is ook op alle fisiese en virtuele onderrig- en leerruimtes op al die NWU se kampusse en by alle afstandslere-steunentrums van toepassing.

6. Gevolgtrekking

Die NWU poog om 'n maatskaplik responsiewe en relevante instelling te wees wat sy verpligtinge in gedagte hou om die transformasie van personeel deur middel van sy werwings- en behoudbeleid te versnel, en om 'n kultuur te skep wat inklusief sowel as akademies streng is. 'n Verbintenis tot maatskaplike geregtigheid impliseer 'n sorgsaamheidsetiek, integriteit en respek. Maatskaplike geregtigheid word die lens waardeur die aard en praktyke wat met kurrikuluminnovasie verband hou, gefokus bly en studente se sukses en personeelontwikkeling en -behoud moontlik maak, om die NWU 'n voorkeuruniversiteit vir personeel in Suid-Afrika, Afrika en verder te maak. In hierdie lig beskou die NWU die dekolonisering van universiteitsonderrig as 'n beroep op besinning en aksie met die doel om groter relevansie moontlik te maak en sy fokus ten opsigte van die konstruksie, ontwikkeling en kommunikasie van kennis op Afrika in te stel, en studente se ervaring van die kurrikulum te bevorder.

Let wel:

Ten einde 'n leservriendelike dokument te skep, is alle verwysings na skrywers uit die teks verwyder.

Wanneer die dokument goedgekeur is, sal 'n volledige lys van geraadpleegde publikasies ingesluit word.

(op 30 Oktober 2018 deur die Senaat goedgekeur)